

برنامه درسی این ترم:

جزوه آموزشی
فلسفه مدیریت از دیدگاه اسلام

(۱) ارائه و تشریح جزویه توسط استاد

(دریافت فایل جزویه از سایت (<http://facultymembers.sbu.ac.ir/tavallaei>)

(۲) نقد یکی از کتابهای مدیریت اسلامی توسط دانشجویان (۵ نمره اصلی)

+ تاسقف ۳ نمره تشویقی مقاله)

(۳) مشارکت دانشجویان و آزمونک های طول ترم (۳ نمره اصلی)

(۴) برگزاری آزمون پایان ترم (۱۲ نمره اصلی)

منابع اصلی مورد استفاده در جزویه:

جزوه آموزشی
فلسفه مدیریت از دیدگاه اسلام

- علی نقی امیری ، حسن عابدی جعفری (۱۳۹۴)، مدیریت اسلامی: رویکردها، انتشارات سمت.
- خسروپناه، عبدالحسین (۱۳۹۳)، در جستجوی علوم انسانی اسلامی، نشر معارف.
- نقی پورفر، ولی الله (۱۳۹۰)، اصول مدیریت اسلامی و الگوهای آن، نشر مولف.
- مقیمی، سید محمد (۱۳۹۶)، مبانی و اصول مدیریت اسلامی، انتشارات نگاه دانش.
- افجه ای، سیدعلی اکبر(۱۳۹۳)، مدیریت اسلامی، جهاد دانشگاهی علامه طباطبائی.
- Ali, Abbas J. (2005), Islamic Perspectives on Management and Organization, Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing.
- برخی از منابع دینی و مقالات معتبر علمی مرتبط با موضوع درس

هدف از آموزش این درس:

جزوه آموزشی
فلسفه مدیریت از دیدگاه اسلام

- (۱) آشنایی با مفهوم علم و دین و رابطه بین آنها
- (۲) فراگیری مبانی فلسفی مدیریت در منابع اسلامی
- (۳) یادگیری مراحل تولید نظریه های علمی مدیریت
- (۴) منبع شناسی و روش شناسی تحقیق در منابع دینی
- (۵) یادگیری تفاوت اساسی مبانی و مفروضات مدیریت اسلامی با مدیریت غربی

سرفصل های درس:

جزوه آموزشی
فلسفه مدیریت از دیدگاه اسلام

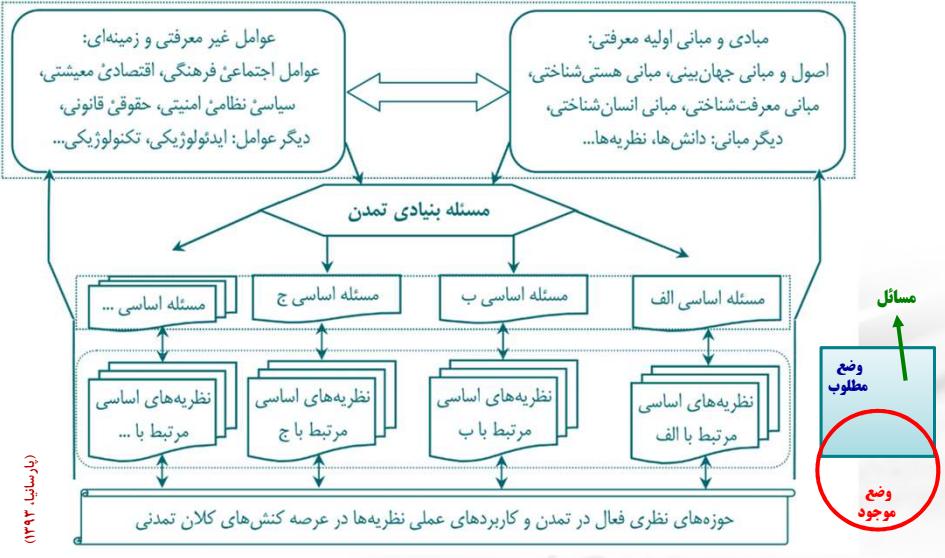
ردیف	سرفصل
۱	تبیین رابطه علم و دین
۲	مبانی فلسفی علم از دیدگاه اسلام (هستی شناسی)
۳	مبانی فلسفی علم از دیدگاه اسلام (معرفت شناسی)
۴	مبانی فلسفی علم از دیدگاه اسلام (انسان شناسی)
۵	آشنایی با انواع رویکردها در مدیریت اسلامی
۶	نظریه وشد شهید مطهری
۷	مسائل مدیریت از دیدگاه منابع اسلامی
۸	رویکرد تاریخی و سیره ائمه در مدیریت اسلامی
۹	رویکرد مدیریت اسلامی در قرآن
۱۰	رویکرد مدیریت اسلامی در احادیث و نهج البلاغه
۱۱	مبانی حاکمیتی جمهوری اسلامی بر اساس اندیشه امامین اقلای اسلامی
۱۲	بررسی تطبیقی مبانی مدیریت اسلامی و مدیریت غربی
۱۳	سبک و الگوی رهبری ذوبی و علوی
۱۴	سبک و الگو رهبری امامین اقلای اسلامی
۱۵	سبک و الگو رهبری فرماندهان دفاع مقدس و جبهه مقاومت

الگوی روش شناختی شکل گیری مسائل و نظریه ها در یک تمدن:

جزوه آموزشی

فلسفه مدیریت از دیدگاه اسلام

چند پرسش مهم:

جزوه آموزشی

فلسفه مدیریت از دیدگاه اسلام

- ✓ ارتباط علم با دین چیست؟ آیا از منابع دینی میتوان اصول علمی را استخراج کرد؟
- ✓ آیا جزئیات و چگونگی زندگی فردی و اجتماعی امروزی را می توان از منابع دینی برداشت کرد؟
- ✓ آیا در منابع دینی، پیرامون مباحث مدیریتی بیان و تعلیمی وجود دارد یا نه؟
- ✓ الزامات، مختصات و شاکله کلی اندیشه مدیریتی اسلام چیست و اصول و پایه های اصلی آن کدامند؟
- ✓ اندیشه مدیریتی اسلام چه تفاوتی با سایر اندیشه های مدیریتی دارد؟
- ✓ چگونه می توان یک الگوی جامع کاربردی مدیریت اسلامی را ارائه و اجرا کرد و چه لوازم و مقدماتی دارد؟

چیستی شناسی علم:

جزوه آموزشی
فلسفه مدیریت از دیدگاه اسلام

- برخی افراد ادعا میکردند ارزش‌های سنتی غالباً در تضاد با آزادفکری و نوآوری علمی است!
(نظریه دادگاه‌های تفتیش عقاید کلیساها)
- تفتیش عقاید، به معنی بازرگانی و تفحص در باورهای افراد است، به اعمالی گفته می‌شود که یک موضع صاحب قدرت، مردم را به دلیل باورهایی که دارند، باخواست می‌کند.
- این نام از دوران قرون وسطی به یادگار مانده است و مخالف آزادی بیان و آزادی عقیده یا آزادی اندیشه است. تفتیش عقاید، به بیان دقیق‌تر عبارت بود از هیئت‌های داوری بسیار مجهز که کلیسا کاتولیک می‌کوشیدند از طریق آنها به یکپارچگی دینی مورد نظر خود نائل شود (بکرش، ۱۳۸۷).
- این عمل توسط دستگاه کلیسا انجام می‌شد و متهمنان بسیاری در دادگاه‌های تفتیش عقاید متهم به ارتداد، شرک و جادوگری می‌شدند. این افراد ابتدا برای اعتراف‌گیری شکنجه می‌شدند. در صورت عدم اعتراف سرنوشت معلومی برای آنها متصور نبود.

چیستی شناسی علم_ادامه:

جزوه آموزشی
فلسفه مدیریت از دیدگاه اسلام

- لغت شناسان علم را نقیض جهل دانسته و تعاریف مختلفی برای آن ارائه کرده‌اند.
- مثلاً: علم ساختاری است برای تولید و ساماندهی دانش درباره جهان طبیعی در قالب توضیح‌ها و پیش‌بینی‌های آزمایش‌شدنی.
(Wilson, 1999. Webster, 2009)
- واژه علم در زبان لاتین متراծ با دو کلمه science یا knowledge می‌باشد که هر کدام هم معانی مختلفی دارند.

چیستی شناسی علم_ادامه:

جزوه آموزشی
فلسفه مدیریت از دیدگاه اسلام

- واژه science به معنای زیر می باشد:
 - ۱) آگاهی به ساختار و رفتار جهان طبیعی و فیزیکی که بر پایه حقایق قابل اثبات بنا شده باشد. ۲) شاخه ای از دانش تجربی (Oxford Advanced Learners Dictionary)
 - واژه knowledge به معنای زیر می باشد:
 - ۱) چیزهایی که شما درباره یک موضوع مشخص می دانید. ۲) فهمیدن و دانستن، و اطلاعات درباره چیزی. (Long man Handy Dictionary)
- تفاوت این دو معنا در این است که science به دانشی گفته می شود که از راه تجربه و مشاهده به دست می آید و knowledge هرنوع دانش و شناختی است که از راه تجربه و غیرتجربه به دست می آید.

چیستی شناسی علم_ادامه:

جزوه آموزشی
فلسفه مدیریت از دیدگاه اسلام

- پس علم (Science) با رویکرد اثبات گرایانه (Positivistic) به علومی اطلاق می شود که تنها با روش تجربه و حسی بدست آمده اند. مانند علوم تجربی طبیعی و علوم تجربی انسانی و...
- ریشه اثبات گرایی به اندیشه های «آگوست کنت» فیلسوف فرانسوی قرن ۱۹ میلادی بر میگردد که بر اساس آن، روش علمی صرفاً براساس مشاهده است و باید از کanal تجربه عبور کند و گزاره هایی که تجربه پذیر نیستند، بی معنا (نه درست و نه غلط) خواهند بود (تفکر غالب حلقه وین).
- لذا براساس رویکرد اثبات گرایی، آغاز پژوهش حس و تجربه است و هیچگونه پیشفرض و حدس غیرتجربی وجود ندارد.

چیستی شناسی علم_ادامه:

جزوه آموزشی
فلسفه مدیریت از دیدگاه اسلام

► البته دیدگاه های دیگری نیز در فلسفه علم غربی همچون ابطال پذیری پویر، پارادایمی کوهن، برنامه پژوهشی لاکاتوش، بر ضد روش فایرابند و... وجود دارد که اغلب به نوعی نسبی گرایی گرفتار شده و معیار معرفت را نفی کرده

اند. (زیباکلام، ترجمه چالمرز، ۱۳۸۷)

► علم در فلسفه اسلامی به حضوری و حصولی تقسیم می شود:

► علم حضوری به معنای حضور واقعیت و وجود خارجی معلوم نزد عالم است.
مانند علم نفس انسان به خودش مثل گرسنگی و تشنجی و...

► علم حصولی به معنای حصول مفهوم و ماهیت معلوم نزد عالم است. مانند علم
به اشیاء خارجی از طریق صورت ذهنی آنها.

تعریف علوم انسانی:

جزوه آموزشی
فلسفه مدیریت از دیدگاه اسلام

► علومی که پیرامون رفتارهای فردی و اجتماعی، اختیاری و غیراختیاری، آگاهانه و غیر آگاهانه انسان می پردازد و نتایج خود را به قالب نظم های تجربه پذیر می ریزد.

► این دسته از علوم انسانی به علوم تولید کننده (مانند: روانشناسی و جامعه شناسی و اقتصاد و سیاست و علوم تربیتی) و علوم مصرف کننده (مانند: مدیریت و بانکداری) تقسیم می شوند.

چیستی شناسی دین:

جزوه آموزشی
فلسفه مدیریت از دیدگاه اسلام

- تعریف صحیح از دین از دو جهت ضرورت دارد: ۱) توانایی تبیین دقیق رابطه علم و دین. ۲) پرهیز از هرگونه سوء برداشت و بحث نامرتب.
- تنوع زیاد ادیان در تاریخ بشر و رویکردهای متنوع دین پژوهان، تعریف جامع از دین را دشوار کرده است.
- اما با دوری از رویکردهای تک محورانه مانند رویکرد معرفتی، اعتقادی، وجودی، کارکردی و... می توان به تعریف نسبتاً جامعی از دین رسید.

چیستی شناسی دین_ادامه:

جزوه آموزشی
فلسفه مدیریت از دیدگاه اسلام

- علامه طباطبائی: دین، مجموعه اعتقادات و مقررات متناسب با آنها است که در مسیر زندگی عمل می شوند.
- استاد جوادی آملی: مجموعه عقاید، اخلاق، قوانین و مقدراتی است برای اداره امور جامعه انسانی و پرورش انسان هاست.
- استاد جعفر سبحانی: دین یک معرفت و نهضت همه جانبه به سوی تکامل است که از چهار بعد فکر و عقیده، پرورش اصول عالی اخلاق انسانی، حسن روابط افراد اجتماع و حذف هرگونه تبعیض ناروا برخوردار است.

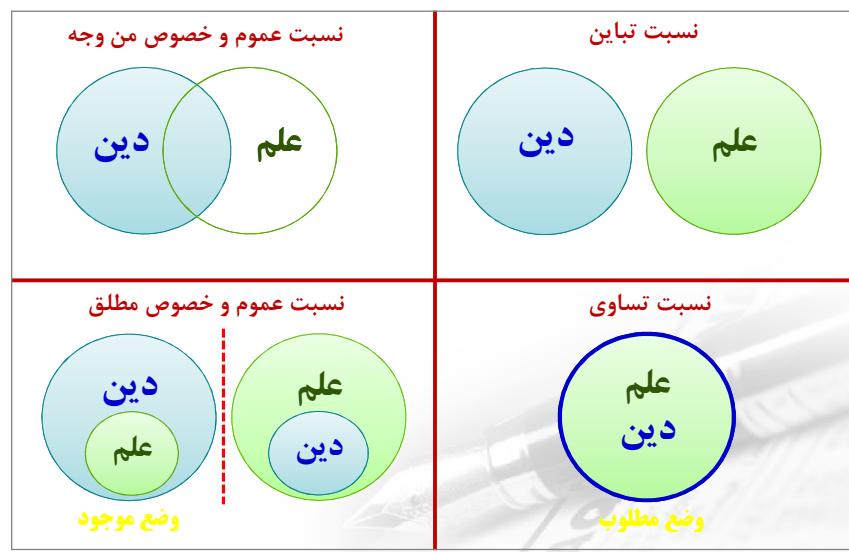
چیستی شناسی دین_ادامه:

جزوه آموزشی
فلسفه مدیریت از دیدگاه اسلام

- واژه دین دو معنای «پایه» و «مقید» دارد.
- معنای پایه و مشترک دین شامل بینش‌ها، منش‌ها و کنش‌هایی است که همه شریعت‌ها و مذاهب در میان ملت‌های گوناگون پدیده‌می‌آورند و به نتایج خاصی می‌رسند (فارغ از تحولات زمانی و مکانی).
- معنای مقید دین شامل آداب، مناسک، رفتارها، حقوق اجتماعی و... است که مقید به زمان، مکان و اشخاص می‌باشد.
- **مثال: محكمات و متشابهات در قرآن کریم** (سوره مبارکه آل عمران، آیه ۷۲)
مثال: «وَأَعْدُوا لَهُم مَا أَسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوُّكُمْ وَآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا يَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تَنْفَقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَافِئُ إِلَيْكُمْ وَآتَنَّمْ لَا تُظْلَمُونَ» (سوره انفال، آیه ۶۰)

نسبت‌های علم و دین:

جزوه آموزشی
فلسفه مدیریت از دیدگاه اسلام

منابع دین اسلام:

جزوه آموزشی

فلسفه مدیریت از دیدگاه اسلام

- ✓ منابع معتبر دین اسلام عبارتند از:

چگونگی برداشت از منابع دینی:

جزوه آموزشی

فلسفه مدیریت از دیدگاه اسلام

- دین اسلام، رسالت هدایت انسان‌ها را بر عهده دارد. لذا اصول کلیه علوم مورد نیاز بشر در منابع آن وجود دارد، اما ما در **برداشت** از این منابع مشکل داریم.
- عدم **روشنمندی و جامع تگری** در مطالعات دینی، مشکل «**نُؤْمِنُ بِعَضٍ وَّنَكْفُرُ بِعَضٍ**» (النساء / ١٥٠) یا «تفسیر به رأی» را ایجاد می‌کند!
- لذا برداشت از منابع دینی نیاز به **اجتهاد** دارد، اما ما میتوانیم به استناد **تفسیر معتبر مجتهدین**، مطالب مورد نیاز را از منابع دینی برداشت نماییم.
- سریعترین و مطمئن‌ترین راه برداشتهای صحیح از دین، مراجعه به **اندیشه و منظومه فکری امامین انقلاب اسلامی** می‌باشد. ایشان علاوه بر اجتهاد در منابع دینی (شناخت کامل احکام اولیه)، صاحب بالغ بر ٤٠ سال تجربه حکومت تشیع و مدیریت جهادی در عرصه‌های سیاسی، نظامی، اقتصادی و سازندگی می‌باشند (شناخت کامل احکام ثانویه).